

DOJRZAŁOŚĆ SZKOLNA

Rodzice pełnią niezwykle ważną rolę w życiu swojego dziecka, co dotyczy również przygotowania go do podjęcia nauki szkolnej. Główne zadanie rodziców polega na wnikliwej obserwacji i analizie zachowań dziecka w domu, w grupie rówieśniczej, w sytuacjach zadaniowych i podczas zabawy. Według M. Pilkiewicz dojrzałość szkolna oznacza gotowość dziecka do podjęcia nowej roli społecznej, ponieważ osiągnęło już odpowiedni poziom rozwoju fizycznego, poznawczego i emocjonalno-społecznego. Etap ten rozpoczyna się w pierwszej klasie szkoły podstawowej i wiąże z koniecznością spełnienia określonych wymagań stawianych przez szkołę oraz gotowością przystosowania się dziecka do funkcjonowania w nowym otoczeniu. Istotne znaczenie odgrywają w tym wypadku indywidualne zdolności i możliwości, które powinno zapewnić dziecku środowisko rodzinne oraz przedszkolne.

Kryteria gotowości szkolnej u 5-latków obejmują rozwój fizyczny oraz sprawność motoryczną. Biorąc pod uwagę rozwój fizyczny, 5-latek waży około 17,5 kilogramów i mierzy około 105 centymetrów. W okresie tym obserwujemy intensywne kostnienie kości nadgarstka, co wpływa na sprawność manualną i umożliwia właściwe opanowanie chwytu pisarskiego, dzięki czemu dziecko potrafi już prawidłowo trzymać ołówek i posługiwać się nim, a także posiada właściwą koordynację ruchową, natomiast zwiększająca się pojemność płuc umożliwia dziecku podejmowanie większego wysiłku fizycznego. W okresie tym dziecko posiada umiejętność skakania, rzucania i łapania piłki oraz jazdy na rowerze. Nie sprawiają mu również trudności czynności związane z samoobsługą, ponieważ potrafi już samodzielnie się ubrać i spożyć posiłek.

Rozwój poznawczy obejmuje koncentrację uwagi dziecka, które potrafi skupiać się na wykonywanych zadaniach, potrafi skupić się na jednej czynności i coraz częściej pojawia się pamięć dowolna. Dziecko potrafi zaplanować zabawę wykorzystując w tym celu własną kreatywność i pomysłowość, wypowiada się już pełnymi zdaniami i potrafi samodzielnie opowiedzieć o swoim dniu w przedszkolu. Ponadto potrafi sformułować proste wnioski na podstawie swoich doświadczeń i obserwacji.

Percepcja wzrokowa i słuchowa obejmuje umiejętność analizy oraz syntezy materiału graficznego oraz werbalnego, co na kolejnych etapach rozwojowych pozwoli dziecku nabyć umiejętność pisania i czytania. Pięciolatek potrafi dobierać figury o takim samym kształcie lecz innym kolorze oraz wielkości, układać obrazki z wielu części, odwzorowywać szlaczki, wzory oraz dobierać poszczególne fragmenty obrazka do całości. Umie także rozpoznawać i systematyzować dźwięki pochodzące z otoczenia, dzielić poszczególne słowa na sylaby i łączyć sylaby w wyrazy.

Orientując się w schemacie własnego ciała, potrafi odróżnić jego lewą i prawą stronę oraz rozpoznać te same strony u osoby, która znajduje się naprzeciwko. Dziecko orientuje się także w ułożeniu przedmiotów znajdujących się w jego najbliższym otoczeniu.

Rozwój emocjonalny i społeczny zależy głównie od środowiska w jakim dziecko przebywa i wzrasta, oddziałując bezpośrednio na jego osobowość oraz przystosowanie psychiczne i społeczne. Przejawia coraz więcej uczuć wyższych, które dotyczą określonych osób z jego najbliższego otoczenia. Na przykład 5 – latek opiekuje się swoim młodszym rodzeństwem. W tym wieku mamy do czynienia z labilnością emocjonalną, ale możemy także zaobserwować kształtującą się dojrzałość emocjonalną. Dziecko potrafi właściwie odczytywać i rozumieć emocje innych osób. Pojawia się

również potrzeba nawiązywania relacji z rówieśnikami i nauczycielami. Obserwujemy ponadto coraz większą zaradność dotyczącą spraw codziennych oraz zdolność przystosowywania się do nowego otoczenia. Dziecko potrafi pracować zgodnie z planem wyznaczonym przez nauczyciela oraz przejawia umiejętność pracy grupowej. Rozwój społeczny polega na zdobywaniu przez dziecko dojrzałości do współżycia w społeczeństwie, co obserwujemy już w wieku przedszkolnym. Dzieci uczą się brać udział w zabawach grupowych oraz podporządkowywać normom obowiązującym w grupie. Rozwija się u nich poczucie odpowiedzialności, samodzielność, umiejętność samooceny. Pojawia się potrzeba aprobaty oraz kształtuje się uczucie przyjaźni.

Decyzję o gotowości szkolnej dziecka podejmują rodzice w oparciu o konsultację z nauczycielem oraz specjalistami pracującymi z dzieckiem. W przypadku stwierdzenia trudności w wyżej wymienionych obszarach zapraszamy do kontaktu z Naszą poradnią w celu dokonania pogłębionej diagnozy.

BIBLIOGRAFIA

1. Brejnak W. „*Kocham i wychowuję. Poradnik dla nauczycieli i rodziców*” WS i P, Warszawa 1996
2. Janiszewska B. „*Ocena dojrzałości szkolnej*” Wydawnictwo „Seventh Sea” Warszawa 2006

*Opracowała:
Psycholog kliniczny - Olena Trembovetska*